

**Дослідження особливостей і забезпечення
ефективності взаємної економічної
відповідальності постачальників і
споживачів паливно-енергетичних ресурсів у
житлово-комунальному господарстві**

*Торкатюк В.І., Чен Хойшен, Мозговий С.В., Железнякова І.Л.,
Нікіфоров О.С., Харківська національна академія міського
господарства*

Недосконалість системи управління житлово-комунальним господарством України, зволікання з його реформуванням призвели до того, що житлово-комунальні підприємства неспроможні ефективно функціонувати в ринкових умовах і надавати споживачам послуги відповідних рівнів та якості, надто висока питома вага витрат енергетичних ресурсів у вартості виробництва і надання житлово-комунальних послуг, які у 2-3 рази вищі в порівнянні з розвинутими європейськими країнами.

Все це обумовлює необхідність взаємної економічної відповідальності постачальників і споживачів паливно-енергетичних ресурсів.

Економічні заходи для забезпечення енергозбереження ґрунтуються на принципі взаємної економічної відповідальності і передбачають:

а) компенсаційні виплати та відшкодування збитків споживачам паливно-енергетичних ресурсів у разі невиконання договірних умов паливно-енергопостачальними установами;

б) відшкодування збитків постачальникам паливно-енергетичних ресурсів у разі невиконання договірних умов споживачами;

в) обов'язок постачальника енергії щодо обов'язкового прийняття заявок споживача на приєднання навантаження та збільшення енергоспоживання з правом постачальника встановлювати договірні ціни на приєднувану потужність та використовувану енергію, що перевищують його виробничі можливості;

г) право споживача енергії на отримання компенсаційних виплат від постачальника в разі примусового обмеження фактично використованої споживачем потужності.

Виконання цих заходів дасть можливість здійснювати економіко-технічні заходи щодо стимулювання енергозбереження, яке здійснюється шляхом:

а) надання податкових пільг підприємствам-виробникам енергозберігаючого обладнання, техніки і матеріалів, засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів;

б) надання податкових пільг підприємствам, які використовують устаткування, що працює на нетрадиційних та поновлювальних джерелах енергії;

в) пріоритетного кредитування заходів щодо забезпечення раціонального використання та економії паливно-енергетичних ресурсів.

Пріоритетному кредитуванню підлягають енергозберігаючі заходи, що вживаються згідно з рекомендаціями територіальних органів державної енергетичної інспекції, включаючи витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, виготовлення дослідних зразків та експериментальних установок, впровадження у виробництво високоєфективних технологічних процесів, обладнання та матеріалів.

Придбання з ініціативи підприємств-споживачів паливно-енергетичних ресурсів енергозберігаючих технологій, обладнання, матеріалів, засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, а також інвестиції в будівництво енергозберігаючих об'єктів кредитуються на пільгових умовах за наявності відповідного експертного висновку органів управління енергозбереженням. Розмір зниження відсоткової ставки залежить від енергетичної ефективності впровадження енергозберігаючих заходів. Компенсація збитків кредитних установ від зменшення позикового відсотка проводиться за рахунок коштів фонду енергозбереження;

г) встановлення підвищених норм амортизації енергозберігаючих основних фондів.

Перелік видів енергозберігаючого обладнання та норм амортизаційних відрахувань для зменшення оподаткованого розрахункового доходу (прибутку) встановлюється Кабінетом Міністрів України;

д) цільових державних та інших субсидій і безповоротного асигнування на виконання пошукових науково-дослідних робіт у сфері енергозберігаючих технологій і нетрадиційних видів енергії, на виробництво та освоєння нових видів енергозберігаючої техніки та технологій.

Розміри податкових, кредитних та інших пільг встановлюються згідно із законодавством України.

Важливим чинником в енергозбереженні повинні відігравати економічні санкції за марнотратне витрачання паливно-енергетичних ресурсів. Економічні санкції накладаються на юридичних та фізичних осіб за:

а) марнотратне витрачання та прямі втрати паливно-енергетичних ресурсів;

б) несвоєчасне проведення експертного обстеження використання паливно-енергетичних ресурсів;

в) невиконання чи несвоєчасне виконання приписів органів державного управління енергозбереженням щодо усунення фактів марнотратного витрачання паливно-енергетичних ресурсів.

Розміри економічних санкцій встановлюються згідно із законодавством України.